

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ การพัฒนาทุกๆ ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมจำเป็นต้องมีจุดเริ่มต้นที่การศึกษา ถ้าหากว่าบุคคลในสังคมมีการศึกษาดี สิ่งเหล่านี้ก็จะติดตามไปด้วย และการศึกษานี้ก็เป็นกระบวนการที่ทำให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ได้ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานการพัฒนาชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านอื่นๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงและเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน

การจัดการศึกษาของไทยตั้งแต่สมัยโบราณนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันพระพุทธศาสนา มาก กล่าวคือ มีวัดเป็นศูนย์กลางการศึกษาของชุมชน พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นครูผู้สอนและอบรมศีลธรรมจรรยาให้กับบุตรหลานชาวไทยมาโดยตลอด การศึกษาของพระภิกษุกับการศึกษาของประชาชน เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นมาในระบบเดียวกัน มิได้แยกกันอย่างเด็ดขาด พระสงฆ์มีบทบาทมาโดยตลอดในการจัดการศึกษา มีการใช้ศาลาวัดเป็นโรงเรียนหรือการสร้างโรงเรียนอยู่ในวัด มีพระเป็นผู้สอน เป็นผู้บริหารการศึกษา ซึ่งก็มีลักษณะเช่นนี้มาตลอด จนมาถึงสมัยรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นโยบายทางการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไป โดยที่รัฐได้รับเอาการศึกษาสำหรับประชาชนไปดำเนินการเองทั้งหมด โดยดำเนินการศึกษาตามแบบอย่างตะวันตกมากขึ้น เน้นในส่วนของการวิชาการด้านเทคโนโลยี เน้นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญทำให้ บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาได้ลดบทบาทลงอย่างมาก แต่ก็มีบทบาทในการสั่งสอนประชาชนตามหน้าที่อยู่ การจัดการศึกษาที่จัดโดยรัฐนี้ก็มีเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่กระทำโดยรัฐ ภาคส่วนต่างๆ ของสังคมหรือองค์กรทางสังคม ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เรียกว่ารัฐเป็นผู้ผูกขาดการจัดการศึกษาเพียงผู้เดียว จนเกิดมีปัญหาด้านสังคมต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย และมีการเรียกร้องให้มีการปรับปรุงการศึกษาที่เรียกว่าปฏิรูปการศึกษา จนกระทั่งเมื่อมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เมื่อปี พ.ศ.2540

ก็มีบทบัญญัติทางการศึกษาในมาตรา 81 ระบุว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม...” สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้นำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติขึ้นมา

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ประกาศใช้แล้วนั้น มีจุดมุ่งหมายตามมาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” มาตรา 8 การจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้ (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้ (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น” จากรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าวทำให้ภาคส่วนต่างๆ ในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะสถาบันศาสนาคือพระพุทธศาสนา ซึ่งก็มีบุคลากรคือพระสงฆ์ จะเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่จะพัฒนาจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม ซึ่งในส่วนนี้พระสงฆ์จะทำได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของกิริติ ศรีวิเชียร (2527 : บทคัดย่อ) พบว่าพระสงฆ์เป็นผู้ที่เหมาะสมกว่าครูที่จะทำการอบรมศีลธรรมจริยธรรมนักเรียน ดังนั้นจึงถึงเวลาแล้วที่สถาบันการศึกษาและพระสงฆ์ต้องเริ่มมีบทบาทในการสร้างเสริมศีลธรรมแก่เด็กและเยาวชนร่วมกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น (สุมน อมรวิวัฒน์ 2530 : 183)

ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นพระสงฆ์กลุ่มหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการเป็นครูผู้สอนเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้ ให้การศึกษาทางด้านศีลธรรม โดยพระกลุ่มนี้ได้รับการอุปถัมภ์จากกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งการทำหน้าที่ในด้านการสอนศีลธรรมนั้นมีการกระทำกันมาเป็นเวลาช้านานแล้ว แต่อาจจะยังขาดระบบการจัดการที่ดี หรือไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาสนับสนุนหรือรับรองอุปถัมภ์ค่าชู้ ก็ทำกันไปตามความสามารถที่จะกระทำได้ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลจึงไม่เป็นรูปธรรมมากนัก กรมการศาสนาได้พิจารณาเห็นว่าวิชาศีลธรรมหรือวิชาทางพุทธศาสนา ยังขาดแคลนครูประจำที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาสอน ตามโรงเรียนต่างๆ ต้องอาศัยครูในสาขาวิชาชีพอื่นภายในโรงเรียนมาช่วยสอน บางโรงเรียนอาราธนาพระสงฆ์มาช่วยสอนเป็นพิเศษ แต่ก็ไม่ได้จัดอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ในอดีตที่ผ่านมาจำนวน ครูพระที่มีความสามารถในวิชาการศึกษา มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะสอนศีลธรรมหรือวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนได้ทุกแห่ง

กรมการศาสนาจึงริเริ่มโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้นมา

ในส่วนของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะถ้าหากว่าผู้ที่ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ประสิทธิภาพของงานก็ย่อมสูงตามไปด้วย และการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจในงานที่ทำนั้นก็มิใช่ปัจจัย องค์ประกอบหลายอย่าง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ได้แก่ การที่ได้ทำงานที่ตนเองชื่นชอบและมีความพึงพอใจในสิ่งนั้น บางครั้งความพึงพอใจจะมีขึ้นได้ก็เพราะมีประโยชน์ตอบแทนทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ สามารถตอบสนองความต้องการของตนได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮิร์ซเบิร์ก ที่ได้ศึกษาพบว่า คนเราต้องการความสุขจากการทำงานและผลที่ตามมาก็คือความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่สำคัญมีอยู่ 2 ประการ คือปัจจัยกระตุ้น มีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่ และปัจจัยค้ำจุน มีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ เงินเดือน นโยบายการบริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา สภาพแวดล้อมในการทำงาน การปกครองบังคับบัญชา จากแนวคิดนี้สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

ในสภาพปัจจุบันแม้ว่าพระภิกษุจะมีการสอนศีลธรรมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและตอนนี้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมแล้วก็ตาม แต่บทบาทของพระสงฆ์ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาก็ยังไม่ชัดเจนว่าจะมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ มากน้อยแค่ไหน ปัจจัยต่างๆ ที่จะสนับสนุนให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานก็ไม่ชัดเจน ยังไม่มีการตื่นตัวที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษากับสถานศึกษาอย่างจริงจัง หรือมีการจัดการศึกษาที่จัด โดยพระสงฆ์เองไม่มากนัก พระสงฆ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ ที่มีตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษายังมีไม่มากนัก เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็ไม่แน่ว่า พระสงฆ์หรือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใดและมีผลต่อประสิทธิภาพการสอนหรือไม่

ปัญหาก็คือว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีมากน้อยเพียงใด ประสิทธิภาพในการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด และองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนหรือไม่ เป็นปัญหาสำคัญที่ควรหาคำตอบ ซึ่งผลของการวิจัยนี้จะได้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนให้บรรลุเป้าประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากปัญหาการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามหลักการที่ว่า องค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัยสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับน้อย
2. ประสิทธิภาพในการสอนของครูพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ในระดับน้อย
3. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งสิ้น 84 รูป
2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่
  - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ องค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
    - 2.1.1 ความสำเร็จของงาน
    - 2.1.2 การยอมรับนับถือ
    - 2.1.3 ลักษณะของงาน
    - 2.1.4 ความรับผิดชอบ
    - 2.1.5 ความก้าวหน้า
  - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพในการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
    - 2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
    - 2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
    - 2.2.3 การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้
    - 2.2.4 กลวิธีการสอน
    - 2.2.5 การควบคุมชั้นเรียน
    - 2.2.6 บรรยากาศชั้นเรียน
    - 2.2.7 การให้ความเป็นธรรม
    - 2.2.8 การวัดการประเมินผล
    - 2.2.9 บุคลิกลักษณะของครู
3. เวลาที่ศึกษา ปีการศึกษา 2548

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกดีที่มีต่องานที่ทำซึ่งได้รับการตอบสนอง ความต้องการที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจาก มีผลสำเร็จของงาน ได้รับการยอมรับนับถือ ได้ทำงานที่ตรงกับความสามารถ มีหน้าที่ที่ชัดเจน และมีความก้าวหน้าในงานที่กระทำนั้น ซึ่งจะก่อให้เกิดกำลังใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ

ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน หมายถึง พระสงฆ์ที่ได้รับการคัดเลือก แต่งตั้ง และขึ้นทะเบียนเป็นครูพระจากกรมการศาสนา ทำหน้าที่สอน ฝึกฝน อบรมนักเรียนในเรื่องของ พระพุทธศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมต่างๆ ในโรงเรียน

ความสำเร็จของงาน หมายถึง ความสามารถทำงานที่รับผิดชอบได้สำเร็จตามนโยบาย และเป้าหมายตลอดถึงวัตถุประสงค์ รวมทั้งเกิดประโยชน์ต่อองค์กร สามารถแก้ปัญหาและป้องกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ผู้ปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้องมีความปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงาน

การยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับความศรัทธา ชื่นชม ยินดี ยกย่อง ชมเชย สนับสนุนให้กำลังใจและไว้วางใจ รวมทั้งได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ประชาชน และผู้บังคับบัญชา สามารถเป็นที่ปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้

ลักษณะของงาน หมายถึง การทำงานตรงกับความรู้ความสามารถความต้องการ และความสนใจ เป็นงานที่ทำท้อความสามารถ ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถทำงานนั้นให้สำเร็จได้โดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และมีความเพียรพยายามในการทำหน้าที่นั้นอย่างเต็มที่ มีอำนาจมีอิสระในการปฏิบัติงานนั้น สามารถควบคุมงานนั้นได้ สามารถปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ได้

ความก้าวหน้า หมายถึง การมีโอกาสได้ทำงานที่มีความสำคัญมากขึ้น มีความรับผิดชอบ มากขึ้น มีเกียรติ มีความภาคภูมิใจมากขึ้น หรือมีโอกาสด้านอื่นๆอีก เช่น การได้รับการศึกษา การอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ประสิทธิภาพในการสอน หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์และเป้าหมาย ที่ตั้งไว้

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกดีที่มีต่อกัน ความรู้สึกอบอุ่น มีความเข้าใจต่อกันเป็นอันดี ครูผู้ซึ่งถึงความต้องการ จิตใจ ความรู้สึกและอารมณ์ของนักเรียน

นักเรียนมีความเคารพต่อครูและมีความกล้าในการแสดงออก กล้าที่จะปรึกษาหารือและครูก็ยินดีให้คำปรึกษา แก้ปัญหา และพร้อมที่จะสนองความต้องการของนักเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม นักเรียนได้ทั้งความรู้และสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีระหว่างครูและนักเรียน กิจกรรมที่จัดนั้นสอดคล้องกับวัย สติปัญญา ความสามารถของนักเรียน สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุสู่จุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการที่ครูนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน ซึ่งจะต้องคำนึงให้มีความสอดคล้องกับนักเรียนแต่ละบุคคล แต่ละกลุ่ม อันจะเป็นการสร้างเสริมบทบาทของครู ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูมีความรู้ความเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนในวัยต่างๆ และสามารถปรับกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมได้

กลวิธีการสอน หมายถึง วิธีการ กระบวนการต่างๆ ที่ผู้สอนใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยที่ครูมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสอน มีทักษะในการสอนที่หลากหลาย เหมาะกับเด็กแต่ละกลุ่มแต่ละคน อันจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาของบทเรียน

การควบคุมชั้นเรียน หมายถึง การสร้างและส่งเสริมระเบียบวินัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูต้องดำเนินการเพื่อปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่ผู้เรียน โดยครูจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี มีความยุติธรรม เป็นประชาธิปไตย ใช้กฎเกณฑ์ที่ทุกคนยอมรับ เป็นผู้ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติ รวมทั้งจะต้องใช้หลักการปรับพฤติกรรมผู้เรียนด้วย โดยพิจารณาเลือกการเสริมแรง และวิธีการลงโทษที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่ม เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย และควบคุมตัวเองได้ในที่สุด

บรรยากาศชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่น วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เพื่อช่วยส่งเสริมและสร้างเสริมความสนใจใคร่รู้แก่ผู้เรียนในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และด้านสังคม ทำให้เกิดการสบายตาสบายใจ มีความอบอุ่น มีความเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีความรักศรัทธาต่อครูผู้สอน ตลอดจนมีอิสระในการกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง

การให้ความเป็นธรรม หมายถึง การสร้างบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาโดยที่ครูเห็นคุณค่าในตัวเด็ก ทำให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญและคุณค่าของตนเองและสังคม ก่อให้เกิดจิตสำนึกที่ดี ศรัทธาต่อครูผู้สอน ครูได้ให้ความเที่ยงธรรม ชอบธรรม ถูกต้องมีเหตุผลต่อนักเรียน การให้

ความเป็นธรรมจะเป็นการจรรโลงคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนและสังคม ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุข อันส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูและคุณภาพ การศึกษาในสวนรวม

การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การใช้กระบวนการ วิธีการ หรือเครื่องมือต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูล นำมาพิจารณาหาข้อสรุปผลของการเรียนรู้และตัดสินใจว่า สิ่ง que ผู้เรียนแสดงออก ผ่านข้อมูลนั้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยเพียงใด ซึ่งครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจลักษณะประ โยชน์และข้อจำกัด ของเครื่องมือวัดผลแบบต่างๆ ตลอดจนสามารถใช้เครื่องมือวัดผลประเมินผลได้เหมาะสม

บุคลิกลักษณะครู หมายถึง การแสดงออกของครูทั้งทางกาย วาจาและใจ ที่จะทำให้เกิดการยอมรับของนักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้นักเรียนยึดถือเป็นแบบอย่าง นักเรียนให้ การนับถือเคารพยำเกรง ซึ่งครูจะต้องมีลักษณะเด่นอยู่ด้วยกัน 3 ด้าน คือ ความรู้ดี มีความสามารถ คือ สอนดี และประพฤติดีมีคุณธรรม

ส่งผล หมายถึง การมีอำนาจในการอธิบายความผันแปร

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา ดังนี้

1. เพิ่มพูนองค์ความรู้และได้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ใช้เป็นแนวทางพัฒนาครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา ที่เกี่ยวกับครูพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียน